

## UMUMİ MAĞAZALAR KANUNU

**Kanun Numarası** : 2699  
**Kabul Tarihi** : 11/8/1982  
**Yayımlandığı Resmî Gazete** : Tarih: 13/7/1982 **Sayı: 17781**  
**Yayımlandığı Düstur** : Tertip: 5 **Cilt: 21** **Sayfa: 391**

### BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

#### BİRİNCİ BÖLÜM Amaç ve Tanımlar

##### Amaç

**Madde 1** – Makbuz ve rehin senedi verme karşılığında serbest, gümrüklenmemiş veya tekel altında bulunan malları vedia olarak kabul etmek ve mudilerine de bu senetlerle tevdi olunan malları satabilmek veya terhin edebilmek imkanını vermek üzere faaliyette bulunan umumi mağazaların kurulma, çalışma ve denetleme usul ve esaslarını düzenlemektir.

##### Tanımlar

**Madde 2** – Bu Kanunda geçen,

“Makbuz senedi (resepise)” Umumi mağazalara tevdi edilen malların mülkiyetini temsil eden belgeyi,

“Rehin senedi (varant)” Umumi mağazalara tevdi edilen malların terhinini temin eden belgeyi,

“Serbest Mal” Milli mahsul ve mamullerle fiili ithali yapılmış eşyayı,

“Gümrüklenmemiş mal (eşya)” Gümrük Kanunu ve mevzuatı gereğince gümrük denetimine tabi tutulmamış eşyayı,

İfade eder.

#### İKİNCİ BÖLÜM

##### Kurulma Usul ve Esasları

##### Kurulma usul ve esasları

**Madde 3** – Umumi mağazalar, memleketin genel ekonomik şartları gözönünde bulundurularak Ticaret Bakanlığınca verilecek izinle anonim şirket şeklinde kurulur.

Bu şekilde faaliyette bulunacak şirketlerin unvanlarında umumi mağazalar teriminin bulunması zorunludur.

Umumi mağazaların şube açması da Ticaret Bakanlığının iznine bağlıdır.

Umumi mağazaların kurulabilmesi için, Türk Ticaret Kanunundaki anonim şirketlerin kuruluşuyla ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla;

a) Ödenmiş sermaye miktarının en az 50 000 000 (elli milyon) lira olması,

b) Yönetmelikte belirtilecek belgelerin ibraz edilmesi de,<sup>1</sup>

Şarttır.

Ödenmiş sermaye miktarı Cumhurbaşkanı kararıyla üç katına kadar artırılabilir.<sup>1</sup>

## İKİNCİ KISIM

### Çalışma, Denetim, Ceza Usul ve Esasları

## BİRİNCİ BÖLÜM

### Çalışma Usul ve Esasları

#### Gümrüklenmemiş veya tekel altında bulunan malların durumu<sup>2</sup>

**Madde 4** – Gümrüklenmemiş veya tekel altında bulunan malların umumi mağazalara kabul edilmesi Gümrük ve Tekel Bakanlığının iznine bağlıdır. Bu mallar hakkında 1615 sayılı Gümrük Kanununun antrepo ve transit rejimi uygulanır. İzin verilmesinde aranılacak şartlar yönetmelikte gösterilir. Bu izin ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile ilan olunur.

#### Bakanlık temsilcileri

**Madde 5** – Umum mağazaların denetim kurullarında Ticaret Bakanlığınca atanacak bir temsilci bulundurulabilir. Bu temsilciler hakkında Türk Ticaret Kanununun 275 inci maddesinin 2 nci ve 3 üncü fıkraları hükümleri uygulanır.

#### Umumi mağazaların haiz olacağı teknik şartlar<sup>2</sup>

**Madde 6** – Umumi mağazaların haiz olması gereken teknik şartlar yönetmelikte belirtilir.

#### Kefalet akçesi

**Madde 7** – Umumi mağaza işletenler yapacakları işlerin önem ve genişliğine göre 2 000 000 (iki milyon) ila 10 000 000 (on milyon) lira arasında bir kefalet akçesi vermekle yükümlüdürler.

Bu miktar Cumhurbaşkanınca üç katına kadar artırılabilir.<sup>3</sup>

Yatırılacak kefalet akçesinin miktarı Ticaret Bakanlığınca tespit olunur.

Kefalet akçesi, Türk parası, devlet tahvilleri, milli bankalardan verilmiş teminat mektupları, borsada kote edilmiş % 15 (yüzde onbeş) eksiği ile nazara alınacak milli esham veya tahvilat olabilir.

Kefalet akçesinin eksilen miktarı tamamlanır.

---

<sup>1</sup> 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 71 inci maddesiyle, 3 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan "Tüzükte" ibaresi "Yönetmelikte" şeklinde ve aynı maddenin beşinci fıkrasında yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

<sup>2</sup> 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 71 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "tüzükte" ibaresi "yönetmelikte" şeklinde değiştirilmiştir.

<sup>3</sup> 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 71 inci maddesiyle, bu fıkrafta yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

İşletmeden vazgeçilen veya Ticaret Bakanlığınca izinleri iptal edilen umumi mağazaların bütün taahhütlerini yerine getirdikleri ispat edilmedikçe kefalet akçeleri geri verilmez.

Kefalet akçesinin miktarının tespit esasları ve muhafaza şekli yönetmelikte gösterilir.<sup>4</sup>

### **Ücret tarifeleri**

**Madde 8** – Umumi mağaza işletenler tarafından mağaza işletmeye açılmadan önce, eşyanın yükleme ve boşaltılması, mağazaya, alınması, muhafazası, ambalajlarının onarılması, tartılması, kıymet biçilmesi ve mağazadan çıkarılması gibi hizmetler için alınacak ücretleri gösteren tarifeler yapılır. Bu tarifeler Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin görüşü alınarak Ticaret Bakanlığınca onaylandıktan sonra ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile, işletmeye açılacak mağazaların bulunduğu yerlerdeki en az bir gazetede ilan olunduğu tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Tarifelerde değişiklikler yukarıdaki şekle göre yapılır ve ilan olunur. Ancak bu değişiklik ücretlerin yükseltilmesi için yapılmış olursa ilan tarihinden itibaren bir ay sonra uygulamaya konulur.

### **Yasak faaliyetler**

**Madde 9** – Umumi mağazalar, tevdi olunan mallar üzerinde, gerek kendi gerekse başkaları adına veya hesabına doğrudan veya dolaylı olarak ticaret yapamazlar, malların niteliklerini değiştirecek herhangi bir işlemde bulunamazlar.

### **Makbuz ve rehin senedi defteri<sup>5</sup>**

**Madde 10** – Umumi mağazalar noterden tasdikli biri makbuz senedi ve diğeri rehin senedi defteri olmak üzere iki defter tutmak zorundadırlar.

Bu defterlerin tutulma şekli yönetmelikte gösterilir.

Kanun ve yönetmeliğe uygun olarak tutulmayan defterler için yönetim kurulu ve görevliler hakkında Türk Ticaret Kanununun 67 nci maddesi uygulanır.

## **İKİNCİ BÖLÜM**

### **Denetim Usul ve Esasları**

#### **Teftiş ve denetim**

**Madde 11** – Umumi mağazalar Ticaret Bakanlığının teftiş ve denetimi altındadır. Ticaret Bakanlığınca gerek görüldüğünde bu yerler ve işlemleri her zaman teftiş edilebilir ve denetlenebilir.

Gümrüklenmemiş veya tek el altında bulunan mallar üzerinde Gümrük ve Tekel Bakanlığının teftiş ve denetim hakkı saklıdır.

<sup>4</sup> 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 71 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "tüzükte" ibaresi "yönetmelikte" şeklinde değiştirilmiştir.

<sup>5</sup> 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 71 inci maddesiyle, bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan "tüzükte" ibaresi "yönetmelikte" şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan "tüzüğe" ibaresi "yönetmeliğe" şeklinde değiştirilmiştir.

### **İznin iptali**

**Madde 12** – Bu Kanuna aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen Umumi mağazaların, Ticaret Bakanlığınca yapılacak tebligata rağmen bir ay içinde mevzuata uymadıklarının veya Kanunun 9 uncu maddesine aykırı hareket ettiklerinin belirlenmesi halinde, kanunun 3 üncü maddesine istinaden verilmiş bulunan izinleri iptal edilerek, keyfiyet ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesin’de ilan edilir.

İzinleri iptal edilen umumi mağazaların yönetim kurulu üyeleri ile denetçileri, İptal tarihinden itibaren beş yıl geçmedikçe umumi mağazacılıkla uğraşan anonim şirketlerde ortak olamazlar ve bu konuda kurulmuş olan şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında ve idari işlerinde görev alamazlar.

## **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

### **Ceza İşleri**

#### **Ceza hükümleri**

#### **Madde 13 – (Değişik: 23/1/2008-5728/383 md.)**

Bu Kanunun 8 inci maddesine göre düzenlenen tarifelerin dışında ücret alan veya 9 uncu maddesine aykırı harekette bulunan şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikiyüz günden az olmamak üzere adlî para cezası verilir.

Bu Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı harekette bulunan şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşyüz günden üçbin güne kadar adlî para cezası verilir.

Ticaret Bakanlığının izni alınmadan umumi mağaza veya şube açarak makbuz senedi veya rehin senedi tanzim eden veya izinleri iptal edilmesine rağmen faaliyete devam eden şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşyüz günden beşbin güne kadar adlî para cezası verilir.

## **ÜÇÜNCÜ KISIM**

### **Çeşitli Hükümler**

#### **Son hükümler**

**Madde 14** – Bu Kanunda belirtilmeyen hususlar için 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır.

#### **Yönetmelik<sup>6</sup>**

**Madde 15** – Umumi mağazaların kuruluş ve faaliyet esasları, kabul edilecek malların cinsleri gümrüklenmemiş malların kabul şartları, mallar üzerinde gümrük denetlemesi ve icra tarzı, umumi mağazaların denetim usul ve esasları ile bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer hususlar, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

<sup>6</sup> 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 71 inci maddesiyle, bu maddenin başlığında yer alan “Tüzük” ibaresi “Yönetmelik” şeklinde ve birinci fıkrasında yer alan “Ticaret Bakanlığı, Gümrük ve Tekel Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığının iştirakiyle müştereken hazırlanacak ve bir yıl içerisinde yürürlüğe konulacak bir tüzükle” ibaresi “Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle” şeklinde değiştirilmiştir.

**Geçici Madde 1 – (2699 sayılı Kanunun kendi numarasız geçici maddesi olup 1/2/1989 tarih ve 3520 Sayılı Kanun ile madde numarası teselsül ettirilmiştir.)**

Evvelce kurulmuş bulunan umumi mağazalar bu Kanuna göre hazırlanacak tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde bu Kanun ve tüzük hükümlerine intibak etmedikleri takdirde, umumi mağaza olarak bunlara verilen izin yeni bir karara gerek kalmadan iptal edilmiş sayılır.

**Yürürlük**

**Madde 16 –** Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**Yürütme**

**Madde 17 –** Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**2699 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA  
ANAYASA MAHKEMESİ İPTAL KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ  
TARİHLERİNİ GÖSTERİR LİSTE**

| <b>Değiştiren Kanunun/<br/>KHK'nin veya İptal Eden<br/>Anayasa Mahkemesi<br/>Kararının Numarası</b> | <b>2699 sayılı Kanunun değişen<br/>veya iptal edilen maddeleri</b> | <b>Yürürlüğe Giriş Tarihi</b>                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3520                                                                                                | Geçici Madde 1                                                     | 10/2/1989                                                                                                                                                                |
| 5728                                                                                                | 13                                                                 | 8/2/2008                                                                                                                                                                 |
| KHK/700                                                                                             | 3, 4, 6, 7, 10, 15                                                 | 24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018) |